

Paralelné algoritmy, část č. 1

František Mráz

Kabinet software a výuky informatiky, MFF UK, Praha

Paralelné algoritmy, 2011/2012

Obsah

Úvod

Prečo paralelné počítanie

- zvyšovanie výkonu sekvenčných procesorov naráža na hranice možností
- vývoj hardware
  - už v 80. rokoch 20. stor. sa používali vektorové počítače a boli stavané multiprocessorové systémy (nCUBE, Connection Machine (prvý s 2^{16} procesormi, Intel Paragon, ...))
  - v 90. rokoch viacjadrové procesory

Môže paralelizácia pomôcť?

- Riešenie akých úloh môže paralelizácia zrýchliť?
- Aké zrýchlenie je teoreticky možné? Pre všetky úlohy, alebo iba pre niektoré?
- $\Rightarrow$ potrebujeme dobrý model!

Obsah semestrálnej prednášky

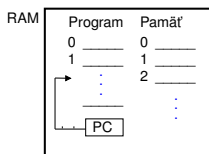
- 1 Model PRAM. Vychádza zo sekvenčného modelu RAM, ale môže byť príliš silný!
- 2 Základné techniky paralelných výpočtov.
- 3 Základné paralelné algoritmy – hlavne grafové.
- 4 Aké sú hranice paralelných výpočtov – ťažko paralelizovateľné úlohy.

Literatúra

- 1 Ian Parberry: Parallel Complexity Theory, Pitman Publishing, (John Wiley & Sons), 1987.
- 2 Alan Gibbons, Wojciech Rytter: Efficient Parallel Algorithms, Cambridge University Press, 1988.
- 3 Joseph Jájá: An Introduction to Parallel Algorithms, Addison Wesley, Massachusetts, 1992.

Random Access Memory – RAM

Počítač s náhodným prístupom (do pamäte).

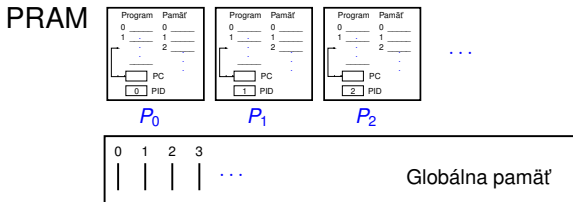

- **Program** = pevná postupnosť inštrukcií
- **Programový čítač (PC)** – register obsahujúci číslo inštrukcie, ktorá sa bude vykonávať.

- **Pamät'** = spočetne mnoho registrov; každý z nich môže obsahovať ľubovoľne veľké celé číslo.
- **Inštrukcie** programu:
  - $r_i :=$ konštanta;
  - $r_i := r_j \circ r_k$, kde $\circ$ je binárna operácia, napr. $+$, $-$, $*$, mod , div ;
  - $r_i := r_j$, $r_i := r_j \dots$ **nepriama adresácia**;
  - halt;
  - goto m if $r_i > 0$.
- **Vstup**: r_0 obsahuje počet čísel, $r_1, \dots, r_{r_0}$ obsahujú vstupné údaje;
- **Výstup**: dtto

Parallel RAM – PRAM

- postupnosť procesorov – RAM počítačov; každý z nich má navyše číslo PID (**P**rocessor **I**dentification number) uložené v špeciálnom registri; procesory pracujú synchronne
- Spoločná globálna pamäť; jej registre budeme označovať s pruhom $\bar{r}_0, \bar{r}_1, \bar{r}_2 \dots$
- Inštrukcie – tak ako RAM
  - + tie isté inštrukcie na prácu s globálnou pamäťou a
  - + inštrukcia $r_i := \text{PID}$
- Vstup a výstup v počiatočnom úseku globálnej pamäte.

PRAM

Riešenie konfliktov

- Pri čítaní

ER Exclusive Read – konflikty pri čítaní zakázané,

CR Concurrent Read – konflikty povolené.

- Pri zápise

EW – Exclusive Write – konflikty pri zápise zakázané,

CW – Concurrent Write – konflikty povolené, ale čo s nimi?

PRIORITY zápis sa podarí procesoru s najnižším PID

ARBITRARY zápis sa podarí ľubovoľnému procesoru

COLLISION podarí sa zapísať značku, že nastala kolízia

COMMON zápis sa podarí, ale všetci musia zapisovať to isté číslo

W-PRAM zápis sa podarí, ale všetci musia zapisovať rovnaké číslo 1

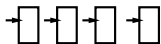
...

- Najčastejšie používané: CREW, COMMON, PRIORITY

Priradenie programov procesorom

SIMD – Single Instruction Multiple Data

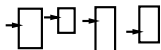
- zhodné programy a zhodné PC
- k riadeniu skokov iba globálne podmienky

Uniformné

- zhodné programy, rovnaký počet vykonaných inštrukcií
- rôzne PC

MIMD – Multiple Instruction Multiple Data

- rôzne programy
- rôzne PC

- simulácia SIMD $\rightarrow O(1)$ uniformné
- simulácia SIMD $\leftarrow O(\text{dĺžka pgmu})$ uniformné

Miery zložitosti paralelných výpočtov

Časová zložitosť jednej inštrukcie

- jednotková cena inštrukcie
- logaritmická cena inštrukcie = počet spracovaných bitov

uvažujeme jednotkovú (synchronizácia), ale je treba dať pozor na veľkosť spracovávaných čísel; predpokladáme model SIMD, resp. uniformný

$T(n)$ čas výpočtu na vstupe dĺžky n .

$S(n)$ maximálny počet registrov pamäte potrebných pri výpočte nad vstupom veľkosti n ,

$P(n)$ počet aktivovaných procesorov,

$W(n)$ dĺžka slova = dĺžka najdlhšieho slova (počet bitov čísla) zapísaného v priebehu výpočtu do nejakého registra

Aktivácia procesorov

- iniciálna = “všetci naraz” – nerealistické
- lenivá (angl. “lazy”) = “prvý budí ostatných”

Instrukčná sada

množina aritmetických inštrukcií

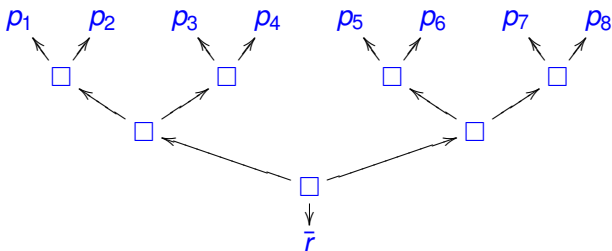
- minimálna: $+$, $-$, $\text{div } 2$
- **obmedzená**: $+$, $-$, $\text{div } 2$, $\lfloor x2^y \rfloor$ (aritmetické posuny, “shifts”)
- úplná: $+$, $-$, $\text{div } 2$, $\lfloor x2^y \rfloor$, $*$, div
- rozšírená: $+$, $-$, $\text{div } 2$, $\lfloor x2^y \rfloor$, $*$, div , x^y

Väčšinou budeme používať obmedzenú sadu inštrukcií

Simulácia COMMON na EREW PRAM

Predpokladajme, že v určitom kroku výpočtu môže do istého registra $\bar{r}$ zapisovať jeden alebo viacej z procesorov $p_1, p_2, \dots, p_n$. Zmeňte algoritmus tak, aby nedochádzalo k zapisovacím konfliktom!

- pridáme stromovú štruktúru – každý procesor v strome dohliada na najviac 2 procesory pod ním, či nechcú zapisovať do registra $\bar{r}$

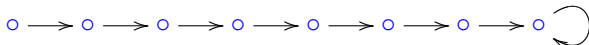
- ak áno, tak ohlásí do vyššieho poschodia, že chce zapisovať hodnotu h
- spomalenie $O(\log n)$

Simulácia COMMON na EREW PRAM – pokračovanie

- ako získať pomocné procesory – napr. pôvodným procesorom prideliť procesory s párnym PID a pomocným s nepárnym PID
- podobne sa dá “rozriediť” globálna pamäť → v podstate nepotrebujeme lokálne pamäte

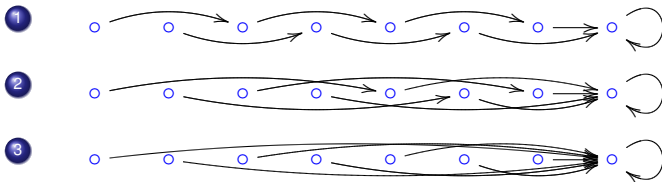
Dynamicky alokovaná pamäť

väzby medzi procesormi môžu byť vytvorené dynamicky. Napr. lineárny spojový zoznam:

- predpokladáme, že každý prvok k zoznamu má pridelený procesor a procesor má odkaz na následníka $P(k)$
- **repeat $\log n$ times**

if $P(P(k)) \neq P(k)$ then $P(k) := P(P(k))$

Sekvenčné modely výpočtov (algoritmov)

- 1930 – Alan Turing – Turingov stroj (TS): rôzne modely líšiac sa počtom hláv, pásov, ...
zložitosť výpočtov:
  - časová – $SEQTIME(n)$
  - priestorová – $SPACE(n)$
- neskôr mnoho ďalších: Markovove algoritmy, PL-programy, čiastočne rekurzívne funkcie, RAM (s logaritmickou cenou inštrukcie), . . .
sú rovnako silné, líšia sa najviac polynomiálne
- **Tvrdenie:** Ak TS rieši daný problém veľkosti n v čase $T(n)$, tak tento problém môže byť vyriešený na ľubovoľnom inom sekvenčnom modeli M v čase $O([T(n)]^k)$ pre vhodnú konštantu k závislú iba na modeli M
- **Dôsledok:** Trieda P úloh riešiteľných na TS (RAME s logaritmickou cenou inštrukcie) v polynomickej čase je pojem robustný voči zmene modelu z tejto triedy.

Sekvenčná a paralelná téza

- **Sekvenčná téza:** Všetky “rozumné” sekvenčné modely algoritmov sú polynomiálne zviazané.
Pozn.: RAM s jednotkovou cenou inštrukcie nie je “rozumný”.
- **Paralelná téza:** Všetky “rozumné” paralelné modely sa líšia iba polynomiálne a ich časová zložitosť je polynomiálne viazaná na priestorovú zložitosť sekvenčných algoritmov.

$$\text{PARTIME}(T(n)) \leq \text{SPACE}(T(n)^k)$$

$$\text{SPACE}(T(n)) \leq \text{PARTIME}(T(n)^{\tilde{k}})$$

k a $\tilde{k}$ konštanty

$\text{SPACE}(f(n))$ úlohy riešiteľné sekvenčne v priestore $O(f(n))$, n je veľkosť úlohy

$\text{PARTIME}(f(n))$ úlohy riešiteľné v paralelnom modeli v čase $O(f(n))$

Použitie paralelnej tézy

- kritérium “rozumnosti” modelu
- ak model spĺňa paralelnú tézu:

Otvorený problém: $P \stackrel{?}{=} \text{POLYLOGSPACE}$

POLYLOGSPACE označuje triedu úloh riešiteľných v polylogaritmickom priestore $= \bigcup_k \text{SPACE}(\log^k n)$

iná formulácia problému: *Dá sa každá úloha riešiteľná v “rozumnom čase” (v P) exponenciálne zrýchliť na paralelnom modele?*

- ak poznáme sekvenčnú priestorovú zložitosť problému, tak môžeme odhadovať paralelný čas

Optimálne a efektívne paralelné algoritmy

nech n označuje veľkosť problému

NC – Nick Pippenger's Class

trieda úloh riešiteľných v polylogaritmickej čase s polynomiálnym počtom procesorov (vzhľadom k n)

- nech S je problém, pre ktorý najlepší sekvenčný algoritmus má časovú zložitosť $T(n)$. Paralelný algoritmus A riešiaci problém S v čase $t(n)$ s $p(n)$ procesormi sa nazýva

optimálny ak

- $t(n) = \text{polylog}(n)$ – exponenciálne zrýchlenie
- $p(n) \cdot t(n) \in O(T(n))$ – práca vykonaná algoritmom A je ekvivalentná sekvenčnej zložitosti.

efektívny ak

- $t(n) = \text{polylog}(n)$ – exponenciálne zrýchlenie
- $p(n) \cdot t(n) \in O(T(n)) \cdot \text{polylog}(n)$ – práca vykonaná algoritmom A je ekvivalentná sekvenčnej zložitosti.

pojmem efektívneho paralelného algoritmu je robustný vzhľadom k “rozumným modelom”, pretože jednotlivé paralelné modely sa dajú navzájom simulovať v polylogaritmickej čase